

Fig. 62.
Kirkegaardskapel af
Træ i Polen.

Gravskik i Polen

Af Forfatterinden Ingeborg Olrik

Jeg har engang sat mig til Hvile paa en Grav, ikke nogen Stendysse eller anden Oldtidslevning, som det er dekorativt at sætte sig til Hvile paa, men en ganske almindelig, næppe 10-aarig Grav paa en Kirkegaard i Nærheden af Krakow.

Til min Undskyldning tjener, at mine polske Ledsagere, hvorimellem en ung Ordenssøster, havde gjort det samme, og at der ikke var — om blot en eneste lille Blomst at komme for nær — kun oplejet Græs — og, der hvor jeg sad, end ikke noget Kors, skønt simple Trækors ellers hører til paa polske Grave ligesom det store Egetræs-krucifiks i Kirkegaardens Midte.

Det var i Maj Maaned. Bag Kirkegaardsdiget saa jeg grønne Marker, der lyste i Solen, men over de fattige Tuer kastede høje Elmetræer deres Skygge. Mellem Grenene skimtede jeg den lille gamle røde Murstenskirke. Den laa for sig selv, adskilt fra Kirkegården ved et Gærde og omgivet af en velholdt, gruslagt Plads, en Plads til Processioner, til Kirkefesternes vældige Sammenstimlen af Mennesker og til dæmpet Samtale mellem Venner og Slægtninge, naar Messen var forbi.

Ejendommeligt for Kirkegaardene i hvert Fald i visse Dele af dette vidtstrakte Land er det, at de Døde jordes i lange Rækker uden Hensyn til andet end Kalenderordenen. Kommer Mand og Hustru alligevel til at hvile Side om Side, hvad der vækker en vis Opsigt, saa betyder det, at de er død umiddelbart efter hinanden. Udøbte Børn har deres egen lille Firkant, og paa et helt andet Sted af Kirkegården har Selvmordere deres. Kun Herremanden har sit Familiegravsted, der som Regel er et lille Kapel, under hvis Gulv saa Gravene findes.

»Alt dette maa forstaas indefra«, siger en katolsk Præst, som i længere Tid ad Gangen har opholdt sig i Polen. »Da Sjælen i »En Sjæl efter Døden« kommer op

Fig. 63.
Landsbykirkegaard
i Polen.

af Graven og ser sig om paa Kirkegaarden og der ser de kostbare Gravmonumenter, udbrøder han: Paa slige Sager kunde meget spares. — Polakkerne kunde sige det samme. Og hvad der ikke er af Blomster og Gravsten, erstattes af det langt længere Aaremaal, i hvilket Graven faar Lov at ligge urørt.

For en Polak er Graven og dens Udsmykning mere for de efterlevende end for de Døde. De Døde kan være lige glade, hvordan det ser ud paa deres Grave; men de kan hjælpes i højeste Grad derved, at man beder for dem, for saa vidt de er i Skærsilden, og skulde de være kommet i Himlen, vil de glæde sig over, at de trofaste Bønner, der bedes for dem, kommer andre Sjæle tilgode, — mens de, der er i Helvede (man ved jo ikke med Sikkerhed noget om dette), hverken har Gavn af Forbønerne eller af Udsmykningen paa Gravene.

I Polen bedes der overordentlig meget for de Afdøde; der læses mange Messer, og Allehelgensdag — Aftenen før Allesjælesdag — tændes der Lys paa alle Grave, ligesom der er Andagt i Kirken, og med tændte Stearinlys eller Olielamper gaar den meget lange Procession ud paa Kirkegaarden, rundt om hele denne og hen til Korset i Midten. Præsten læser Navnene op paa dem, der ligger begravet, f. Eks. i de nærmeste 10 Grave; der bedes for deres Sjæle, og Toget gaar videre til den næste Gruppe af Grave og saa fremdeles.

Saa vidt den katolske Præst. I Warszawa har jeg selv tilbragt saadan en Allehelgensaften paa en af Byens vældige Kirkegaarde. Som paa den fattige Landsbykirkegaard var der Lys alle Vegne, — der var vældige Optog og dæmpet Sang; men Gravene var alle særdeles velholdte og forsynet med Gravsten og Blomster omtrent som vore. Utvivlsomt drejede det sig her om forholdsvis velstillede Menneskers Grave.

Fig. 64.
Polske Kvinder bærer
Kiste til Graven.

Fig. 65.
Indgangsparti.

Fig. 66.
Bedende Kvinder ved
Indgang til polsk
Kirkegaard.